

Архівні України

ОРГАН ГОЛОВНОГО АРХІВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ РАДІ МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

№ 3 (131) 1975

Травень—червень

Виходить раз на два місяці

ЗМІСТ

СТАТТІ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ

- П. І. Павлюк, Д. С. Щедрина — Партийні архіви обкомів Компартії України та завдання щодо поліпшення науково-довідкового апарату до їх фондів 3
- А. В. Санцевич — Підвищувати науковий рівень путівників по фондах облдержархівів 9
- П. С. Гончарук, В. М. Солонинко — Архівні джерела — на службу комуністичному будівництву (Міжреспубліканська науково-практична конференція працівників архівних установ України, Білорусії і Молдавії з питань публікації історичних джерел) 17

ДО 70-РІЧЧЯ ПЕРШОЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

- М. І. Крячок — Документи Центрального державного історичного архіву у м. Києві про розповсюдження ленінських праць на Україні в 1905 р. 27
- М. Я. Попов (Одеса) — Нові відомості з історії повстання на броненосці «Потьомкін» 37
- Л. І. Апанович — Відображення революційних подій 1905—1907 рр. у документах ЦДІА УРСР у м. Києві 41

ОБМІН ДОСВІДОМ

- С. А. Іллічевський, М. І. Сеткіна — До питання про експертизу рукописів у видавництвах 46
- Г. П. Петрова, О. П. Романова (Чернігів) — Деякі питання організації і методики комплектування Чернігівського облдержархіву документами особового походження 50
- І. А. Хіоні (Одеса) — Участь Одеського облдержархіву в написанні «Історії міст і сіл УРСР» 54

ДІЛОВОДСТВО

- З. В. Бондаренко (Москва) — Складання й оформлення рішень та розпоряджень місцевих Рад депутатів трудящих 57

МЕТОДИЧЕСКИЙ

№ 1693

Суд 1205410

новам у впровадженні основних положень ЄДСД, державних стандартів на організаційно-розпорядчу документацію, складанні інструкцій з діловодства та розробці номенклатур справ. Під керівництвом Архівного відділу розроблені відповідно до вимог ЄДСД інструкції з діловодства на заводах «Львівприлад», «Львівсільмаш», виробничо-технічних об'єднаннях ім. Леніна, «Електрон», «Іскра», політехнічному, поліграфічному, торгово-економічному, сільськогосподарському інститутах та інших установах.

Велику роботу Архівний відділ проводить у школі передового досвіду «Радян-

ське діловодство і канцелярська робота». В основу програми курсів і тематики лекцій покладено такі питання: основні положення ЄДСД, уніфікація і стандартизація організаційно-розпорядчої документації, впровадження стандартів ГОСТ 6.38—72 та ГОСТ 6.39—72.

Директор Львівського облдержархіву Л. М. Мінаєва наголосила, що перед архівістами стоять важливі завдання щодо впровадження ЄДСД та державних стандартів у роботу установ області.

Н. П. ГУСЕВА

РАЙОННА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ У СНИГУРІВСЬКОМУ РАЙОНІ

1 лютого 1975 р. Снігурівський райвиконком Миколаївської області провів науково-практичну конференцію «Проблеми удосконалення організації і підвищення ефективності управління в державних установах району», в якій взяли участь понад 160 чоловік, в тому числі завідувачі відділами, голови і секретарі сільських Рад депутатів трудящих, директори радгоспів, керівники установ, організацій і підприємств.

З доповіддю про завдання місцевих Рад щодо удосконалення організації і підвищення ефективності управління в апараті державних установ району виступив голова виконкому районної Ради депутатів трудящих З. В. Кузьменко.

Про значення плановості як головного принципу ефективного прийому раціональ-

ної організації праці наголосив у своєму повідомленні секретар райвиконкому К. М. Ликашев.

На контролі і перевірці виконання завдань — головних факторах ефективного процесу керівництва заострив увагу учасників конференції заступник голови райвиконкому М. В. Лисянський.

Доповідачі відзначали, що у процесі виробничо-господарської діяльності велике значення має поліпшення роботи з документами, раціоналізація діловодства. Зразково поставлена організація діловодства (складання документів, оформлення і зберігання їх) сприяє також поліпшенню ефективності наукової організації праці у процесі управління.

І. С. БЕЗДІТНИЙ

ФОТОВИСТАВКА «ПАРТИЗАНИ СУМЩИНИ В БОЯХ ЗА БАТЬКІВЩИНУ»

У Сумах експонувалася пересувна документальна фотовиставка «Партизани Сумщини в боях за Батьківщину», підготовлена обласним державним архівом до 30-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Виставка присвячена героїчним подвигам сумських партизанів. В ній представлено понад 70 фотодокументів.

Експозиція складається з чотирьох розділів. Фотодокументи першого розділу розповідають про початок партизанського руху на Сумщині, створення партійних і комсомольських підпільних організацій і груп, перших партизанських загонів. Тут фотографії командирів і партизанів, епізоди нершких сутичок з ворогом, груповий знімок учасників наради командування партизанських груп і загонів. (Нарада відбулася 19 жовтня 1941 р. у Спідшанському лісі і поклала початок новому

етапу партизанської боротьби на Сумщині).

Експонати другого розділу знайомлять відвідувачів з фотодокументами про формування на базі окремо діючих партизанських загонів великих партизанських з'єднань під командуванням С. А. Ковпака, О. М. Сабурова, М. І. Наумова, які діяли на території Сумської області, про бойові діла і побут народних месників.

Визвольним рейдом партизанського з'єднання Ковпака у ворожому тилу присвячено третій розділ виставки. Це знімки партизанських колон на марші, епізоди форсування річок, вступу народних месників у визволені населені пункти, теплих зустрічей з населенням, фоторепортаж про перебування у партизанських з'єднаннях секретаря ЦК КП(б)У Д. С. Коротченка і начальника Українського штабу партизанського руху Т. О. Строкача

дій на селі. Про хвилю страйків, що охопили під час революції всі точки Росії, розповідають представлені на виставці збірники документів «Селянський рух у Сибірській губернії в період революції 1905—1907 рр.», (Ульяновськ, 1955), «Революційний рух на Кубані у 1905—1907 рр.» (Краснодар, 1956), «Революційний рух у Таврійській губернії у 1905—1907 рр.» (Сімферополь, 1955) та інші.

Про те, якого розмаху досяг революційний рух 1905—1907 рр. на Україні, свідчать збірники документів: «Революція 1905—1907 рр. на Україні» (К., 1949), збірник документів у двох томах «Революція 1905—1907 рр. на Україні» (К., 1955), двотомна «Історія селянства Української РСР» (К., 1967) тощо.

Великою популярністю у відвідувачів виставки користуються періодичні видання, що є у нашій науково-довідковій бібліотеці, газетні та журнальні матеріали, зокрема, історико-революційний журнал «Пути революції» № 1 за 1926 р., присвячений революційним подіям у м. Харкові, повстанню на броненосці «Потьомкін». На сторінках цього журналу вміщені фотографії керівників повстання. До речі, підготовку повстання очолив наш земляк з с. Великі Корвинці Чуднівського району Г. М. Вакуленчук.

Багата революційними подіями в цей час була і наша Волинь. Про це розповідає третій розділ виставки. Першою революційною організацією в Житомирі була група «Іскра», яка закликала пролетаріат до боротьби проти царизму, за визволення робітничого класу і селянства. «З іскри спалахне полум'я»,— з таким лозун-

гом іскрівці, як їх тоді називали, йшли в робітничі маси.

1905 р. застав житомирян у напруженому становищі. На звістку про «криваву неділю» житомирський пролетаріат відповів масовими зборами, мітингами протесту. Робітники провели декілька страйків політичного характеру. 25 січня припинили роботу всі фабрики, друкарні. 24 лютого страйкували робітники цукрового, а потім шкіряного заводів, вимагаючи не тільки підвищення заробітної плати та скорочення робочого часу, але й пред'являючи царизмові політичні вимоги. 14 березня страйк охопив усе місто. 15-го він став загальним.

У міській думі відбувся мітинг. 18 жовтня зранку у Житомирі проголосили маніфест, який здобув гласність. У місті відбувалися масові арешти, а політичних арештованих жорстоко карали. Цим почалась ера «свободи» для Житомира. Ці події висвітлює стаття «З історії робітничого руху на Волині» у журналі «Літопис революції» (1924, № 9).

Багато дослідників використовують документи облдержархіву і друковані видання цієї книжкової виставки, а також статті з газет для різних публікацій. Так, професор доктор історичних наук Харківського держуніверситету А. Г. Слюсарський використав документи архіву для монографії на тему «Аграрна революція на Україні», доцент Житомирського державного педагогічного інституту В. І. Півторадня — для монографії «Українська література періоду ХХ ст.» та інші.

М. В. ЛЕТЯГІНА

ПЕРЕМОЖЦІ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ

Архівний відділ Миколаївського облвиконкому разом з обкомом профспілки працівників державних установ підвів підсумки обласного соціалістичного змагання між районними і міськими державними архівами за 1974 р.

Спільною постановою обкому профспілки працівників державних установ і Архівного відділу за досягнуті успіхи у виконанні соціалістичних зобов'язань по комплектуванню районних і міських архівів, упорядкуванню документів, передачі документів в обласний архів і поліпшенню умов зберігання документів визнано переможців в 1974 р. та присуджено:

I місце — колективу Баштанського районного державного архіву (завідуюча Я. М. Самойленко). План комплектування районного архіву — 1290 справ, прийнято — 2226, передано в облдержархів — 6129;

II місце — колективу Казанківського районного державного архіву (завідуюча

П. І. Чухан). План комплектування районного архіву — 3000 справ, прийнято — 3633, передано в облдержархів — 3534;

III місце — колективу Первомайського районного державного архіву (завідуюча Т. М. Допіра). План комплектування районного архіву — 2015 справ, прийнято — 2079, передано в облдержархів — 4308.

Переможці соціалістичного змагання за 1974 р. нагороджені: за I місце — переходним вимпелом і Почесною грамотою обкому профспілки працівників державних установ і Архівного відділу, за II і III місця — Почесною грамотою.

Відзначено успішну роботу Веселинівського, Новоодеського, Очаківського, Арбузинського районних та Первомайського міського архівів. 18 працівників області нагороджені Почесною грамотою і 6 з них занесені в Книгу пошани Архівного відділу.

С. Б. ІВАНЕНКО